

GOVERN
ILLES
BALEARS

La greu crisi sanitària a la qual el món ha de fer front a causa del coronavirus ocupa, com és lògic, tots els esforços del Govern i de la ciutadania. Però l'emergència sanitària no ens ha de fer oblidar l'altra amenaça que afecta el planeta: la crisi climàtica.

L'escalfament global continua avançant i la velocitat dels impactes sobre el clima és més gran que la capacitat de les persones i dels ecosistemes per adaptar-s'hi. Per aquest motiu, i sense deixar de prioritzar l'actuació contra la pandèmia, és urgent intensificar al mateix temps les polítiques de transició ecològica, ja que no ens podem permetre arribar tard.

L'emissió indiscriminada de gasos amb efecte d'hivernacle dels dos darrers segles, produïda principalment per la crema de combustibles fòssils, ha anat desestabilitzant el fràgil equilibri del nostre sistema climàtic i ha posat en risc la supervivència de milers d'espècies i d'ecosistemes, i també la continuació de la vida humana tal com la coneixem en aquests moments. Aspectes tan diversos com ara la producció alimentària, els recursos hídrics, el paisatge, el nivell del mar, la temperatura, la salut, l'economia, etc. es veuen afectats pel canvi climàtic.

En el cas de les Illes Balears, més del 80 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle es concentren en dos grans sectors: la mobilitat i la producció d'electricitat, per la qual cosa és especialment necessària l'acció urgent per a la reducció de les emissions en aquests dos sectors.

L'assoliment dels objectius climàtics ens ha obligat, necessàriament, a una reducció ràpida i significativa de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle en tots els àmbits i sectors de l'economia. Per aquest motiu, és prioritari avançar en una lluita que depèn de tots els agents públics i privats i que compta amb el marc de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, per sortir victoriosos i complir amb els objectius de descarbonització. Aquesta Llei ens ha permès també fixar un marc legal que contribueixi a la transversalitat d'aquest repte a tots els sectors de la societat i que inclogui el compromís de desenvolupar polítiques actives i planificar i executar accions en els sectors social, econòmic i territorial.

Aquest marc es materialitza amb la Declaració d'emergència climàtica a les Illes Balears, una iniciativa a la qual aquest Govern es va comprometre el 8 de novembre de 2019,

amb l'objectiu d'executar accions en els sectors social, econòmic i territorial, que són els més afectats pel canvi climàtic.

Es tracta d'un marc legal bàsic que defineix fites, objectius i obligacions per a tots els sectors de la societat, i que resulta imprescindible materialitzar en accions específiques i en canvis procedimentals que permetin assolir una reducció ràpida i de gran abast de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i del consum energètic en l'horitzó 2030.

Són els reptes que el Govern es va comprometre a complir i que s'han traduït en actuacions concretes que s'han anat executant des de les diferents conselleries en el seu compromís de posar en marxa canvis normatius i polítiques públiques a l'altura del repte i mitjançant una transició energètica efectiva i socialment justa.

Durant la primera reunió de la Comissió Interdepartamental de Canvi Climàtic del Govern de les Illes Balears, de 27 de novembre de 2021, s'explica que, a més de les diferents iniciatives que apareixen a la declaració d'emergència climàtica, existeixen altres accions que es necessari desenvolupar per continuar avançant en la lluita contra el canvi climàtic. La Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic es compromet a fer arribar aquestes accions a les diferents àrees de manera bilateral.

Durant la reunió de la Comissió Interdepartamental de 7 d'octubre de 2021 es va indicar que l'eina normativa essencial de desenvolupament de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica (i, per integració, de la Declaració d'emergència climàtica) serà el Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic.

A continuació es presenten tot un seguit d'accions que es preveu proposar per al Pla (a més de les que ja es tenen presents com a accions de la Declaració d'Emergència Climàtica), a més de les accions que es van proposar per a 2021, distribuïdes per les diferents direccions generals de les conselleries amb participació activa a la declaració d'emergència climàtica.

Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

1. Canvi climàtic

- Aprovar el Decret de petjada de carboni amb l'objectiu de reduir la petjada de carboni i establir objectius vinculants per sectors i illes que contribueixin a la reducció d'emissions en el Pla de Transició Energètica.

Acció realitzada:

— En desembre de 2021, s'aprovà el Decret 48/2021, de 13 de desembre, regulador del Registre balear de petjada de carboni i actualment està en marxa la implantació de l'aplicació informàtica d'aquest registre. Les empreses ja han començat a registrar la petjada de carboni a través d'un tràmit telemàtic. S'ha acabat la inscripció de la petjada de carboni de 2020 (amb més de 300 empreses inscrites), en breu es començarà la inscripció de la petjada de carboni de 2021.

- Estudiar l'efecte del canvi climàtic en el territori i elaborar plans d'adaptació per sectors i per illes.

Accions realitzades:

— A través del programa PIMA Adapta Costas, el SOCIB ha elaborat un estudi d'impacte del canvi climàtic per preveure quines adaptacions seran necessàries.
— Desenvolupament del programa PIME, amb 1,6 M € per la millora de l'eficiència energètica en indústria.

- Definir indicadors comuns del canvi climàtic per a les Illes Balears.

Acció realitzada:

— Dins el Decret de petjada de carboni, s'establiran els indicadors de canvi climàtic per sectors.

- Valorar adequadament amb clàusules explícites en els contractes públics les empreses amb accions tendents a evitar el canvi climàtic.

Acció realitzada:

— Es troba en procés d'elaboració el programa «Segell local i sostenible», un programa adreçat a identificar les indústries amb línies de producció local i compromeses a avaluar, entre altres aspectes, la seva petjada de carboni amb vista a incloure-la en les futures clàusules de contractes públics.

2. Energia

- Reduir el consum energètic i millorar l'eficiència energètica a través del Decret d'estalvi energètic, impulsar la gestió energètica per part de grans consumidors i de l'Administració; una planificació en el període 2020-2050 de la rehabilitació energètica del parc edificat, i també una millora de la certificació energètica.

Accions realitzades:

— S'ha encarregat un estudi sobre l'eficiència energètica dels edificis de les Illes.

— S'han destinat ajuts per un valor de set milions d'euros a través del PREE (Programa de Rehabilitació Energètica d'Edificis).

— Es crea la Comissió de Construcció Sostenible, el 30 de novembre de 2020. És un grup de treball tècnic amb funcions consultives que neix amb l'objectiu de debatre i proposar mesures, criteris i actuacions en matèria d'eficiència energètica i sostenibilitat en el disseny i la construcció d'edificacions.

- Promocionar les energies renovables a través de l'aprovació d'un decret de tramitació àgil que permeti l'eliminació de les traves administratives per a la instal·lació d'aquestes energies, tant en cobertes i sòls urbans, com en sòls rústics no protegits.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Acció realitzada:

— S'han agilitzat els tràmits que s'han de seguir per a la instal·lació de parcs fotovoltaics de menys de 20 ha en zones d'aptitud alta. En aquest sentit, s'ha avançat amb la Llei 2/2020, de mesures urgents.

- Impulsar l'autoconsum i les energies renovables en sòls urbanitzats per mitjà d'un programa d'estímul a la instal·lació d'energies renovables.

Accions realitzades:

— En breu, s'espera disposar del programa SOLBAL 2, que inclou la inversió de 20 M € que serviran per mobilitzar prop de 100 M € d'inversió privada.

— S'augmenten per al 2021 els ajuts a autoconsum fins a 5 M € el 2021.

— A través de l'aprovació del Pla de Transició Energètica s'inclou la necessitat d'establir plans d'instal·lació de panells solars als polígons industrials i altres cobertes, així com plans específics de promoció d'energies renovables en zones urbanitzades i degradades.

Execució de la Llei TEiCC

- a) Actuacions de l'IBE al llarg del 2021:
 - Primers 6 autoconsums compartits.
 - Inici de la solarització dels aparcaments de l'Hospital de Manacor i Mateu Orfila.
 - Impuls i participació en la constitució de comunitats energètiques (Trepucenet).
 - Gestió de la xarxa MELIB.

Ajuts per acompanyar els objectius de la Llei TEiCC

- a) Ordre del conseller de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica de 24 de setembre de 2021 per la qual s'estableixen les bases reguladores de subvencions per al finançament d'inversions en matèria de canvi climàtic (BOIB núm. 133, de 28 de setembre de 2021).
- b) Convocatòria de subvencions per a actuacions d'adaptació al canvi climàtic, en zones urbanes i periurbanes, dins el Pla d'Impuls al Medi Ambient Canvi Climàtic Pressupost: 299.872,07 €.
- c) Convocatòries d'ajudes energia:
 - Pròpies (fons FEDER, ITS)
 - Punts de càrrega per a administracions locals (10,4M€).
 - Eficiència en indústria (1,5M€).

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

- Eficiència en instal·lacions agropecuàries (0,325M€).
- Autoconsum i emmagatzematge per a particulars (4M€).

Del PRTR

- Autoconsum i emmagatzematge per a particulars i administracions (4,8M€).
- Autoconsum i emmagatzematge per a empreses (5M€).
- Renovables tèrmiques pel sector residencial (2,3M€).
- MOVES III (9,3M€) i MOVES Singulares (centralitzada).
- Renovables tèrmiques en indústria i altres sectors (1,5M€).
- Calor i fred en sector serveis (0,4M€).
- Biogàs (0,4M€).
- PREE 5000 (0,5M€) i PREE 5000 Singulares (centralitzada).
- DUS 5000 (0,8M€ centralitzada).

Subvencions del Pla d'Inversions per a la Transició Energètica de les Illes Balears (PITEIB). Temàtica:

- Comunitats Energètiques.
- Sistemes de vehicle compartit (Car Sharing).
- Administracions Públiques: Energies renovables, eficiència energètica i mobilitat elèctrica.
- Instal·lacions fotovoltaïques en aparcaments i punts de recàrrega.
- Ports de les Illes Balears.
- Descarbonització del sector nàutic.
- Actuacions combinades per a grans consumidors d'energia.
- Subministrament i tractament de l'aigua.
- Edificis i llars vulnerables.
- Zones de baixes emissions.

Direcció General de Política Industrial

3. Indústria

- Fomentar estratègies d'economia circular i ecodisseny que redueixin en gran mesura la despesa de materials i la generació de residus en l'àmbit industrial.

Acció realitzada:

- S'ha creat el grup de treball d'economia circular format pel clúster químic (CLIQIB), el centre tecnològic de la fusta (CETEBAL), dissenyadors, arquitectes, enginyers de productes i la Universitat de les Illes Balears.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

- Crear mercats de matèries secundàries, que permetin que els residus d'alguns sectors productius siguin matèria primera per a altres sectors, facilitant l'intercanvi de matèries entre sectors.

Acció realitzada:

- S'han creat dues meses de treball al voltant de productes propis de les illes (llana, ametla i garrova) amb l'objectiu d'aprofitar aquests materials. També es col·labora en projectes que aprofitarien residus per produir productes desinfectants, hidrogen i carbonat sòdic a través de la captació de CO₂.

G CONSELLERIA
O MOBILITAT I HABITATGE
I
B
/

Direcció General de Mobilitat i Transport Terrestre

4. Mobilitat

- Implementar el Pla Director Sectorial de Mobilitat i aprovar la Llei de mobilitat sostenible, amb l'objectiu de dur a terme un canvi profund en els sistemes de mobilitat.
- S'estableix com a prioritat reduir en 20 punts el pes del transport privat a través de la millora del transport públic, impulsar canvis en la gestió de la xarxa de carreteres a través de la creació de carrils bus-VAO per accedir a les principals zones urbanes i promoure mitjans de transport no motoritzats, que permetin reduir la pressió automobilística privada i, per tant, les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i de partícules contaminants. I, finalment, cal incidir en el sector del lloguer i promoure sistemes de transport compartit.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Accions realitzades:

- A partir de gener de 2021, posada en marxa de la nova xarxa d'autobusos TIB a Mallorca. Actualment, es troba en proves la Línia 199, Plaça d'Espanya – Sant Agustí i el proper dia 8 de novembre s'afegiran quatre línies noves: 205 (Bunyola – Palma); 201 (Galilea – Palma); 303 (Hospital Joan March – Palma) i 341 (Pòrtol – Estació de Marratxí).
- Es troba en construcció el conjunt de cotxeres i punts de recàrrega elèctrics i de gas que donaran servei a la nova flota d'autobusos, i que entraran en funcionament a partir del mes de gener de 2021.
- Actualment, es troba en procés de fabricació la nova flota d'autobusos. Cal recordar que 98 seran de gas natural comprimit i 18 de propulsió elèctrica (9 busos 100 % elèctrics i 9 híbrids elèctrics). Només 7 unitats seran microbusos dièsel Euro VI.
- En procés de licitació les obres d'infraestructura a SFM per fer desdoblament puntual de la via entre Sineu i Petra, amb vista a millorar el servei. L'inici de les obres està previst per al 2021.
- S'està treballant en projectes per impulsar carrils bus-VAO i eines tecnològiques associades per facilitar la millora del transport per carretera i per sol·licitar finançament al mecanisme de recuperació i resiliència UE.
 - Limitar els efectes nocius del trànsit rodat a través de la reducció de la velocitat, l'augment de mesures de seguretat i l'impuls a la pacificació de carrers i xarxa viària urbana i interurbana.

Accions realitzades:

- Aposta de Palma de ser una ciutat 30, per reduir la velocitat i per reduir també les emissions i pacificant la ciutat.
 - Analitzar els efectes del canvi climàtic a les infraestructures viàries, portuàries i aeroportuàries, i promoure plans d'adaptació enfront del canvi climàtic.

Accions realitzades:

- PortsIB està desenvolupant el pla d'adaptació al canvi climàtic de les instal·lacions portuàries, que està previst que estigui finalitzat al juliol de 2021.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Implantació d'una xarxa de transport públic (tren, bus, tramvia...) suficient, a preus assequibles, no basada en combustibles fòssils i adaptada a cada illa, que permeti a la majoria d'usuaris renunciar al transport en vehicle privat de les Illes Balears a l'Horitzó 2030. Tal com està redactada, aquesta proposta presenta dificultats reals de què es pugui implementar en els termes plantejats. Les principals dificultats que la DG hi veu són:
 - a) Utilització de definicions excessivament laxes, subjectives o inconcretes: suficient, assequibles, adaptada, majoria d'usuaris...
 - b) Marc territorial superior al de les competències en transport terrestre del Govern de les Illes Balears, que només gestiona el transport públic interurbà a l'illa de Mallorca.
 - c) Objectius poc realistes.

La DG proposa la següent redacció:

«Ampliació i millora de la xarxa de transport públic interurbà (tren, bus, tramvia...) segons el que preveu el Pla Director Sectorial de Mobilitat, amb l'objectiu de reduir el pes dels desplaçaments en vehicle privat i minvar la dependència excessiva dels combustibles fòssils alhora que es permet millorar la qualitat atmosfèrica i la lluita contra el canvi climàtic en l'horitzó 2030.»

2. Aposta decidida pels desplaçaments a peu i en bicicleta a l'interior dels nuclis urbans (i entre nuclis urbans propers), establint mecanismes de pacificació de l'ús de l'espai públic en detriment de la mobilitat amb vehicle privat.

La DG proposa modificar els punts següents:

«Establint mecanismes de pacificació de l'ús de l'espai públic», canviar per «fomentant la implantació de mesures de pacificació del trànsit i prioritització de la mobilitat no motoritzada en els entorns urbans.»

3. Promoure mecanismes de mobilitat compartida i petits vehicles elèctrics.

La DG proposa canviar per la redacció següent:

«Promoure esquemes de mobilitat compartida i vehicles de mobilitat personal (VMP).»

4. Fomentar solucions tecnològiques que permetin reduir la necessitat de transport de les persones i noves tecnologies aplicades al transport.

Es proposa eliminar, no està demostrat que la introducció de solucions tecnològiques (p.e. teletreball) incideixi en la reducció de la necessitat de transport de les persones. En tot cas, es podria acceptar la implantació d'eines tecnològiques per facilitar l'ús de transport públic, per exemple.

5. Inclusió de criteris ambientals en els plecs de clàusules tècniques i administratives particulars per al transport regular interurbà de viatgers en autobús.

Eliminar, és una acció ja realitzada, atès que els contractes de transport interurbà per carretera que van entrar en funcionament el dia 1 de gener de 2021, amb una vigència prevista de 10 anys (prorrogables 5 més) ja els inclouen.

6. Estudi d'optimització de les rutes actuals dels busos interurbans.

Eliminar, és una acció que ja es va fer en el disseny de la nova xarxa TIB de Mallorca, que va entrar en funcionament el mes de gener de 2021.

7. Establiment de mecanismes per permetre el transport de bicicletes en els busos.

Eliminar, mesura ja aplicada als busos de la nova xarxa TIB de Mallorca.

8. Construcció d'aparcaments dissuasius.
9. Zones de baixes emissions i mesures de canvi modal: implantació i desenvolupament de Plans de Transport al Treball (PTT).

Es proposa canviar la redacció en els següents termes:

«Foment dels Plans de Mobilitat als Centres de Treball i creació de mesures per incentivar els modes de mobilitat sostenible en els desplaçaments laborals.»

10. Realització d'auditories energètiques a les flotes de vehicles.

Es proposa canviar per:

«Foment de la renovació de flotes de vehicles per afavorir l'ús de combustibles menys contaminants.»

11. Ús més eficient dels mitjans de transport: instal·lació de sistemes tecnològics centralitzats i aplicacions orientades a la millora de l'eficiència.

No s'acaba d'entendre cap a on es vol dirigir aquesta mesura. Es proposa eliminar-la.

12. Renovació del parc automobilístic: adquisicions de vehicles més eficients.

És redundant amb la mesura 10 i la mesura 13. Eliminar.

13. Impuls del vehicle elèctric: adquisició de nous vehicles elèctrics.

Es proposa modificar-la amb el redactat següent:

«Impuls del vehicle elèctric a través del foment de la substitució de vehicles de combustió per vehicles elèctrics, i amb la implantació d'una xarxa completa de punts de càrrega que permetin donar seguretat a la ciutadania a l'hora de fer-ne ús en tots els seus desplaçaments.»

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Incorporar criteris d'adaptació al canvi climàtic en la construcció de noves infraestructures de transport i ampliació de les existents (carreteres, ferrocarrils, ports i aeroports), així com en les fases d'explotació i conservació.
2. Revisar els protocols de prevenció, manteniment i vigilància de les infraestructures de transport considerant els riscos derivats del canvi climàtic.
3. Completar el desenvolupament i la integració dels sistemes d'alerta per riscos meteorològics en els mitjans de transport.
4. Zones de baixes emissions i mesures de canvi modal: implantació i desenvolupament de Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS).

Valoració de la DG de les accions d'Adaptació proposades

Les mesures semblen acceptables, si bé caldria matisar que el govern no té competències en construcció de noves infraestructures viàries (carreteres) ni aeroportuàries (mesura 1). En el cas de la mesura 2 no s'acaba d'entendre a què es refereix.

La mesura 4, relativa a zones de baixes emissions i PMUS, és una mesura de mitigació i no tant d'adaptació.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Revisar els sistemes d'observació, transmissió, emmagatzematge, anàlisi, modelització i predicció de l'operativitat de les infraestructures, considerant el canvi climàtic.

La mesura no s'entén, per exemple, a què s'aplica la «transmissió» o «l'emmagatzematge» quan es parla d'una xarxa ferroviària? Cal revisar tota la mesura en conjunt.

Direcció General de Transport Marítim i Aeri

5. Transport marítim i aeri

- Promoure l'ús de vaixells menys contaminants i la racionalització de les freqüències.

Accions realitzades:

- Des de la Direcció General de Transport marítim i aeri s'ha introduït en els pressuposts del 2021 una bonificació del 75 % de les taxes a les embarcacions de tipus xàrter que utilitzin energies renovables.

- Respecte a la consideració que es fa quant a racionalitzar les freqüències, en relació a la ruta més problemàtica quant a massificació de la mateixa (La Savina – Eivissa), s'ha aconseguit, ja per l'estiu de 2022, una limitació del nombre de freqüències, conseqüència dels nous criteris de seguretat pel trànsit marítim regular en els ports afectats.

- Facilitar infraestructures i serveis de combustibles alternatius, i assegurar una gestió sostenible dels ports.

Accions realitzades:

- Instal·lacions de plaques solars i punts de recàrrega per a vehicles elèctrics: Ports IB ha destinat més d'un milió d'euros per a la instal·lació de sistemes fotovoltaics i punts de recàrrega per a vehicles elèctrics en la seva xarxa de ports. L'objectiu és aconseguir l'autosuficiència energètica de les instal·lacions de Ports IB i, alhora, posar a disposició dels usuaris dels ports punts de recàrrega per contribuir a la progressiva implantació de vehicles elèctrics. En concret, Ports IB invertirà un total d'1.025.473 euros en nou dels tretze ports gestionats de forma directa.

- Gestió de residus: s'ha actualitzat el pla de gestió de residus (en exposició pública actualment) i s'està treballant en els plans de gestió dels ports per millorar-ne la sostenibilitat.

- Projecte PSAMIDES: Ports IB participa en el projecte europeu PSAMIDES amb l'objectiu d'analitzar la implementació d'eines innovadores per tal d'optimitzar el funcionament dels ports petits i mitjans —inclosos els esportius— a través de la implantació d'eines innovadores que ajudin a gestionar els fluxos turístics, a controlar millor els costos, a proporcionar més serveis als usuaris i a estimular, precisament, l'ecoinnovació d'aquests

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEICC

Abcde Acció Pla TEICC reformulada

ports, per reduir les externalitats ambientals negatives derivades de l'activitat turística. Ports IB participa de cinc dels sis assajos que actualment s'estan desenvolupant relacionats amb la recollida de residus marins, noves formes de generació fotovoltaica mitjançant paviments, control de consums, etc.

- Aeroport de Palma: AENA està realitzant la instal·lació d'una planta fotovoltaica de 20 megawatts, que suposarà la generació d'un 40 % d'energia renovable en autoconsum per als aeroports de l'illa. A més, s'implantaràn sistemes d'il·luminació en diferents zones de l'Edifici Terminal i de l'aeroport majoritàriament de tipus led, així com vint punts de recàrrega per a vehicles elèctrics. D'altra banda, l'aeroport de Palma passarà durant el 2021 al nivell 2+ com acreditació ACA (Airport Carbon Accreditation). No obstant això, AENA està treballant per aconseguir que els aeroports de Madrid i Barcelona siguin neutres en emissions de carboni el 2030, la qual cosa els atorgaria la màxima acreditació ACA: el nivell 3+. El Govern de les Illes Balears ha sol·licitat que l'aeroport de Palma sigui inclòs en aquest objectiu, ja que no seria només beneficiós per al medi ambient, sinó també per oferir una destinació turística més ecològica i sostenible.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Tenint en compte que el consum d'energia del transport aeri es de gairebé el 30 % del total del transport a les Balears, es prioritari plantejar a l'Estat la necessitat de reduir substancialment les emissions lligades als vols, prioritant el seu caràcter de servei públic per sobre del seu ús purament recreatiu. Caldria preveure igualment mecanismes de compensació d'emissions. Tot això, en menor mesura, també és aplicable al transport marítim de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
2. Regular el nombre d'embarcacions privades motoritzades.

La redacció d'aquest punt ha de ser diferent, les embarcacions continuaran essent motoritzades però amb motors elèctrics i per tant la proposta de redacció seria:

«Plantejar ajudes per a la promoció de la remotorització de les embarcacions d'esbarjo i bonificacions de les taxes a les embarcacions amb motoritzacions elèctriques o a vela (tal i com diu el Pla General de Ports en tramitació ambiental estratègica actualment).»

3. Reduir el nombre de creuers que arriben a les Illes Balears.
4. Estudiar alternatives de combustibles nets/ menys contaminants per els vaixells de mercaderies i creuers.

5. Plantejar mecanismes específics a les Illes Balears per reduir la petjada de carboni més enllà de l'establert al sistema europeu CORSIA.
6. Plantejar mecanismes específics a les Illes Balears per reduir la petjada de carboni del transport marítim de creuers, més enllà de l'establert al sistema europeu de drets d'emissió per a grans vaixells.
7. Promoure la possibilitat d'establir règims especials per als territoris insulars que permetin regular els fluxos de visitants de les Illes Balears a l'horitzó 2030.
8. Pla específic de reducció d'emissions de transport marítim recreatiu i pesquer.

La DG entén que es refereixen al transport marítim turístic (golondrinas) i que això estaria fet amb aquest pla de descarbonització del mar que plantegen amb els fons europeus. Amb la pesca és més complicat.

Revisada la proposta d'accions de Mitigació establertes per a aquesta Direcció General, es proposa la redacció que s'exposa a continuació:

1. Plantejar a l'Estat i AENA la necessitat d'establir programes que fomentin l'ús d'aeronaus menys contaminants i eficients, així com reclamar una política de taxes que bonifiqui a les companyies que operin amb aeronaus de baixes emissions.
2. Reclamar a l'Estat un sistema òptim d'aproximació de les aeronaus als aeroports de tal manera que es creï un espai aeri més eficient amb disminució al màxim dels temps de vol i, per tant, de reducció d'emissions.
3. Reclamar als gestors portuaris i aeroportuaris la necessitat de disposar d'instal·lacions que siguin autosuficients energèticament.
4. Plantejar ajudes per promoure l'adaptació dels motors de les embarcacions privades a nous combustibles verds, de baixes a zero emissions.
5. Promoure l'establiment d'un règim especial europeu i estatal per als territoris insulars que permeti una adaptació més ràpida a la reducció d'emissions mitjançant l'adopció de mesures de finançament que permetin enllestir aquest procés sense que això suposi un increment del cost del transport de mercaderies i persones.
6. Reclamar als gestors portuaris i aeroportuaris la realització d'inversions als ports i aeroports per al desenvolupament d'infraestructures que possibilitin el subministrament d'electricitat o de combustibles alternatius baixos en emissions.
7. Que a la pròxima reunió del CORSIA prevista per l'any 2022 es faci especial atenció als territoris insulars i que s'inclouguin en la fase pilot a fi d'aconseguir que aquests territoris tinguin un creixement neutre en carboni.
8. Impulsar un Pla específic de reducció d'emissions del transport marítim turístic i pesquer.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General:

1. Incorporar criteris d'adaptació al canvi climàtic a la planificació estratègica del sector transports, incloent el suport i reforç de les capacitats d'adaptació al canvi climàtic en les administracions públiques i altres sectors i agents clau.

Direcció General d'Habitatge i Arquitectura

6. Habitatge

- Millorar l'eficiència energètica del parc residencial i avançar en normatives que permetin fer l'habitatge més eficient i, alhora, amb materials i tècniques edificatives que permetin reduir la petjada de carboni, per adaptar-los també a les conseqüències del canvi climàtic (canvis al règim pluviomètric, onades de calor, etc.).

Accions realitzades:

- La Llei d'habitatge i la Llei de canvi climàtic i transició energètica ja imposen aquesta eficiència, com fa també el Codi tècnic. Les promocions de l'IBAVI tenen sempre qualificació A, una qualificació que es mantindrà. Les noves normatives depenen de l'Estat.

7. Arquitectura i rehabilitació urbana

- Progressar en la construcció d'edificis sostenibles i resilents, i prioritzar els material locals

Acció realitzada:

- A través de l'IBAVI, impuls de promocions HPO. Es desenvoluparà més aquest tema quan es publiqui la Llei d'arquitectura estatal.

- Millorar els espais públics per tenir ciutats i assentaments humans més accessibles i fomentar els desplaçaments amb mitjans d'autolocomoció.

Acció realitzada:

- Posada en marxa del Pacte de Reactivació de les Illes Balears a través de convenis amb els consells insulars, dels quals només falta signar el d'Eivissa, per promoure actuacions urbanes que donin compliment al document de Declaració d'emergència climàtica.

- Impulsar àrees de rehabilitació i regeneració urbanes (ARRU), reformes i rehabilitacions de barris, utilitzant polítiques d'estalvi d'energia, d'accessibilitat, de seguretat, de salut pública, de benestar i cohesió social, d'impuls cultural i de desenvolupament econòmic.

Acció realitzada:

- Publicació de noves convocatòries. Els ajuntaments que tenen conveni bilateral dins el Pla d'Habitatge estatal són Manacor, Santa Maria, Ciutadella i Maó.

- Promoure accions i polítiques per evitar la dispersió urbana i optimitzar els recursos existents per aconseguir nuclis urbans més còmodes, accessibles, eficaços, resilents i amb més oportunitats comunes.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General:

1. Instal·lació de sistemes de captació d'aigua de pluja a les infraestructures i als edificis públics.
2. Fomentar l'aplicació dels principis de l'economia circular al disseny d'edificis residencials.
3. Investigació de materials sostenibles i biodegradables en la construcció.
4. Millorar l'eficiència energètica del parc residencial.
5. Promoure models d'urbanisme que facin menys necessari o fins i tot innecessari el transport privat, i reduir així la pressió sobre la xarxa viària actual, i que no impliquin un nivell superior d'emissions i de consum del territori de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
6. Incloure paràmetres obligatoris de sostenibilitat a la construcció en termes de: consum energètic, necessitats de climatització i consum d'aigua de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
7. Allargar la vida útil de les edificacions, a fi de no alliberar l'energia embeguda en ells, a través de plans de rehabilitació d'edificis i similars de les Illes Balears a l'Horitzó 2030 de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

8. Promoure els edificis i barris intel·ligents, energèticament eficients i que aprofitin les energies renovables.
9. Promoure l'ús de materials i sistemes de construcció sostenible.
10. Creació d'una eina per al càlcul de la petjada de carboni del cicle de vida d'edificacions i obres públiques a les Illes Balears.
11. Fomentar el càlcul de la petjada de carboni del cicle de vida d'edificacions i obres públiques, i avaluació d'alternatives per minimitzar les emissions embegudes als materials i l'impacte mediambiental.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General:

1. Reforçar la vinculació entre l'Agenda Urbana Espanyola i el nou PNACC, com a marcs de governança.
2. Integar l'adaptació al canvi climàtic en la planificació territorial i urbana, desenvolupant una governança per a la gestió del risc democràtica, amb implicació de totes les parts interessades en la planificació i la gestió.
3. Integar l'adaptació al canvi climàtic en el sector de l'edificació, avançant en la reglamentació per a millorar el comportament energètic i el comportament hídric dels edificis, en línia amb els escenaris climàtics projectats per al futur.
4. Considerar escenaris i projeccions de canvi climàtic futur en les següents revisions de l'Estratègia a llarg termini per a la rehabilitació energètica en el sector de l'edificació a Espanya.
5. Anàlisi de vulnerabilitats i adaptació de les infraestructures actuals i futures als augments de temperatura, en el cas d'infraestructures terrestres; a l'augment del nivell de la mar, en el cas d'infraestructures marítimes de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
6. Incorporació de variables climàtiques en el disseny d'infraestructures.
7. Mesures de prevenció dels impactes del C.C. i la protecció de la natura i del patrimoni històric en urbanisme i ordenació del territori.
8. Eines d'anàlisi de riscos i la selecció d'iniciatives en ordenació del territori.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General:

1. Aplicació de criteris de sostenibilitat a tots els projectes d'obres i instal·lacions.
2. Crear més zones verdes als nuclis urbans i apostar per un major desplegament de l'arbrat i aprofitament de cobertes verdes, i temperar així les temperatures

- (efecte illa de calor) i servir d'embornals de CO₂, amb un ús sostenible dels recursos hídrics de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
3. Establir una planificació urbanística que tenguí en compte aspectes bioclimàtics.
 4. Redissenyar planejaments urbans augmentant les zones d'ombra i la vegetació (arbres, cobertes i façanes verdes) per reduir els efectes d'illa de calor.

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B
/

Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Incorporar criteris d'adaptació al canvi climàtic a la planificació i la gestió de les àrees marines protegides.
2. Identificar les espècies que puguin ser amenaçades pel canvi climàtic i fer actuacions de conservació de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
3. Abordar una estratègia de bioseguretat per a les Illes Balears, adaptar la legislació a aquesta estratègia i generar un sistema d'alerta per detectar i actuar davant l'arribada d'espècies al·lòctones potencialment invasores de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
4. Reforçar la capacitat adaptativa de la infraestructura verda i la connectivitat ecològica, incloent la conservació i ampliació dels corredors ecològics, per a afavorir les respostes adaptatives de les espècies.
5. Promoure mesures d'adaptació al canvi climàtic que aprofitin el potencial de les solucions basades en la naturalesa com a mitjà per a enfortir la resiliència d'espècies i ecosistemes.
6. Prevenir i fer front als riscos associats a la proliferació d'espècies invasores a conseqüència del canvi climàtic.
7. Actualitzar els estudis sobre els efectes esperats del canvi climàtic sobre la flora, la fauna i el patrimoni geològic d'Espanya, així com sobre l'estructura i funcionament dels ecosistemes terrestres i marins dels quals formen part.

Abcde Acció Declaració Emergència
Abcde Acció Realitzada
Abcde Acció Proposada per 2021
Abcde Acció Pla TEiCC
Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

En aquest cas seria sobre «la flora i fauna de les Illes Balears», no d'Espanya. I pel que fa al patrimoni geològic quedaria emmarcat en la Direcció General de Recursos Hídrics.

8. Donar suport a les polítiques i mesures orientades a disminuir els nivells d'estrès sobre les espècies i ecosistemes, a fi de facilitar que aquestes puguin adaptar-se, mantenint la seva biodiversitat i resiliència davant el canvi climàtic.
9. Impulsar la introducció de criteris d'adaptació al canvi climàtic en la planificació i gestió de les àrees protegides.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Actualitzar els estudis sobre els efectes esperats del canvi climàtic sobre la flora, la fauna i el patrimoni geològic d'Espanya, així com sobre l'estructura i funcionament dels ecosistemes terrestres i marins dels quals formen part.

En aquest cas seria sobre «la flora i fauna de les Illes Balears», no d'Espanya. I pel que fa al patrimoni geològic quedaria emmarcat en la Direcció General de Recursos Hídrics.

2. Donar suport a les polítiques i mesures orientades a disminuir els nivells d'estrès sobre les espècies i ecosistemes, a fi de facilitar que aquestes puguin adaptar-se, mantenint la seva biodiversitat i resiliència davant el canvi climàtic.

Direcció General de Recursos Hídrics

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Revisió i adaptació dels sistemes de recollida i canalització d'aigua per optimitzar el volum d'aigua recuperada i reduir-ne les pèrdues.

Es tracta d'una competència municipal, no del Govern, tot i que s'ha publicat una convocatòria de subvencions per dur a terme aquestes millores amb fons provinents del Pla de Recuperació i Resiliència. També alguns consells insulars, a través dels seus plans d'obres i serveis estan finançant aquestes actuacions.

2. Elaborar un pla per identificar focus de contaminació per nitrats dels aqüífers i desenvolupar actuacions per recuperar els aqüífers contaminats.

Proposta de canvi: «Elaborar un pla per identificar l'origen dels nitrats presents als aqüífers i desenvolupar actuacions per recuperar els aqüífers contaminats.»

3. Impuls de la recuperació d'aigua per als particulars als seus habitatges.
4. Impulsar sistemes que assegurin un consum eficient d'aigua.
5. Educació i conscienciació sobre l'aigua.
6. Revisió i adaptació dels sistemes de depuració.
7. Impulsar mesures d'eficiència en la col·lecta, distribució i consum d'aigua per reduir la necessitat d'ús de les dessaladores i el consum energètic que suposen de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Es tracta d'una competència municipal i les dessaladores són actualment necessàries per propiciar la recuperació dels aqüífers. El que cal és fer-ne un ús sostingut i no posar-les a produir al límit de la seva capacitat a l'estiu, només per cobrir els pics de demanda, sinó fer-les servir durant tot l'any i emmagatzemar aigua als aqüífers durant l'hivern.

8. Gestió de la demanda d'aigua. Objectius: màxims de 90 l/hab · dia en habitatges nous i 110 l/hab · dia en habitatges existents. Millores en conduccions en alta i xarxes de distribució. Fuites màximes de 0,5 m³/h · km.

Proposta de canvi: «Gestió de la demanda d'aigua. Objectius: 250 l/hab/dia de dotació màxima, reutilització urbana. Reducció de pèrdues en xarxes de distribució fins al 17% per 2026.»

Explicació: Les pèrdues en la xarxa en alta no són significatives de 0,5% o menys. La resta de dades són les que contendrà el nou Pla Hidrològic de les Illes Balears i no podem entrar en contradiccions.

9. Protecció, restauració i rehabilitació de llits i riberes. Actuacions en 1.100 km lineals de torrents. Fixació de carboni a arbres i vegetació.

Proposta de canvi: «Protecció, restauració i rehabilitació de llits i riberes.» Aquesta mesura és competència compartida amb la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat allà on els torrents es troben a dins d'espais naturals protegits o de rellevància ambiental. La longitud total dels torrents de les illes és d'uns 1100 km lineals. Fer actuacions de boscos de ribera a tots els torrents és inviable i innecessari i no contribueix necessàriament als objectius del pla.

10. Manteniment del bon estat ecològic i químic de totes les aigües.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Protecció dels aqüífers davant la sobreexplotació i la salinització previsible derivada de l'augment del nivell de la mar (en el cas dels aqüífers mes costaners) i la sobreexplotació.
2. Avaluar els impactes i riscos ecològics, socials i econòmics derivats dels efectes del canvi climàtic sobre els recursos hídrics i els ecosistemes aquàtics associats.
3. Reforçar la recollida de paràmetres clau per al seguiment dels impactes del canvi climàtic en el cicle hidrològic, ús de l'aigua i esdeveniments extrems.
4. Integració del canvi climàtic en el Pla Hidrològic i en el Pla de gestió de risc d'inundacions de les Illes Balears.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Gestió integrada de la demanda d'aigua a fi d'adaptar-la a la disponibilitat del recurs, a través de l'estalvi, l'ús de fonts locals alternatives o, sobretot, de la reutilització de les aigües regenerades en tots els àmbits on sigui possible, especialment en els sectors agrícola, de l'hostaleria i l'oci.

Mesura transversal amb les Conselleries d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Model Econòmic, Turisme i Treball i ajuntaments.

Direcció General de Residus i Educació Ambiental

8. Residus

Desplegar i implementar la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de residus i sòls contaminats, de manera que s'assoleixin els objectius següents:

- Reduir significativament la generació de residus i, en particular, els residus no reciclables i la fracció de rebuig per mitjà de la introducció d'un cànon sobre l'abocament i la incineració que incentivi la separació correcta dels residus en origen i la prevenció per part de particulars i empreses.

Acció realitzada

- A partir de l'1 de juliol del 2021, s'implantarà un cànon sobre l'abocament i la incineració de residus, similar al que ja tenen altres comunitats autònomes i que serà progressiu, finalista i insularitzat, amb l'objectiu de canviar el model de producció i gestió de residus a la comunitat autònoma. La disposició addicional sisena de la Llei 8/2019, de 21 de febrer, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears, estableix que, en cas que l'any 2020 no es compleixin els objectius marcats per la normativa vigent, com ara arribar al 50 % de reciclatge dels residus municipals, el Govern de les Illes Balears ha d'impulsar l'establiment d'un cànon per gravar la deposició en abocador i el tractament mitjançant incineració, amb recuperació energètica o sense, del rebuig dels residus domèstics o municipals de qualsevol procedència. Tenint en compte que el 2019 estàvem al voltant d'un 20 %, és evident que no es compliran els objectius.

L'Avantprojecte Llei dels pressuposts de la Comunitat Autònoma per al 2021 recull ja l'establiment d'aquest cànon.

- Donar una solució ambiciosa i ràpida als residus orgànics per reduir de manera important el malbaratament alimentari i tancar el cicle de la matèria orgànica. El Govern de les Illes Balears impulsarà de forma decidida una recollida de fracció orgànica de gran abast i d'alta qualitat, perquè pugui ser retornada als sòls de les Illes Balears i esdevengui embornal de carboni.

Acció realitzada

- S'impulsa l'estudi «Anàlisi del sistema de gestió dels residus municipals a les Illes Balears», que és l'estudi més complet en la matèria que s'ha fet fins ara a la comunitat i que conclou que les Illes Balears són lluny encara d'assolir els objectius de la Llei de residus i de les directives europees en matèria de reciclatge i recollida de matèria orgànica. Per aquest motiu, la implantació del cànon esmentat pretén ser clau a l'hora d'incentivar les millores que calen per aconseguir aquests objectius, bonificant les bones pràctiques com ara la recollida i el tractament de la matèria orgànica, gran assignatura pendent a les Illes Balears, o el pagament per generació.

- Coordinar l'arribada de fons estatals als ajuntaments destinats a millorar la gestió dels residus municipals. En la convocatòria d'enguany s'han aconseguit 90.000 €, motiu pel qual el conseller de Medi Ambient i Territori ha votat en contra d'un repartiment que penalitza l'arxipèlag.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Reduir la generació de residus, principalment pel que fa als residus alimentaris, els envasos i els productes tèxtils de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

És una competència dels productors, per tant, pel que fa als residus municipals, en són competents els municipis.

2. Promoure l'allargament de la vida útil de les coses, facilitant la reparació i l'intercanvi (eliminar l'obsolescència programada) de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Competència estatal.

3. Promoure l'economia circular, de manera que els residus esdevinguin matèries aprofitables en el procés productiu, i reduir així dràsticament la necessitat d'emprar més recursos naturals de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
4. Augmentar de manera substancial el reciclatge de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

5. Apostar decididament pel compost per reduir les emissions lligades al seu abocament i per retornar carboni als sòls de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

6. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: compostatge domèstic o comunitari.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

7. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: recollida separada de bioresidu amb destinació compostatge.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

8. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: recollida separada de bioresidu amb destinació a biometanització.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

9. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: increment de la recollida separada de paper en el canal municipal.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

10. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: increment de la recollida separada d'oli de cuina domèstic usat.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

11. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: increment de la recollida separada de tèxtils.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

12. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: gestió del biogàs escapolit en abocadors segellats.

És una competència bàsicament municipal i dels consells que la Conselleria ajuda a fer complir amb la normativa i les subvencions.

13. Reducció d'emissions de GEH en la gestió de residus: utilització de restes de poda de cultius llenyosos com a biomassa.

Si no són resta de poda de jardins (residus municipals) i són de cultius, és competència de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Els residus agrícoles estan fora de la competència de la normativa de residus.

14. Potenciar la valorització dels residus agrícoles impulsant el seu ús com a biomassa.

Els residus agrícoles estan fora de la competència de la normativa de residus. El competent és la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

15. Augmentar el reciclatge dels materials de construcció.

La normativa ja els obliga. És una obligació de les constructores. En tot cas, a Mallorca, també hi té una responsabilitat el Consell Insular perquè té una concessió a Mac Insular, encarregada del tractament d'aquests residus.

16. Estudi d'aprofitament i gestió dels residus generats per instal·lacions de generació d'energia renovable.

Els ho hauria d'exigir l'òrgan substantiu (DG Energia) quan els aprovi el projecte.

Direcció General de Territori i Paisatge

9. Medi ambient i territori

- Analitzar l'impacte de la crisi ambiental en els recursos hídrics ambientals i paisatgístics de les Illes Balears, i elaborar plans d'adaptació.

Accions realitzades:

- En recursos hídrics, després de recuperar el seguiment mensual de les aigües subterrànies per avaluar-ne la qualitat i quantitat, aquest 2020 s'ha iniciat la construcció i ampliació de la xarxa foronòmica de les Illes Balears, que permetrà fer un seguiment, en temps real, del comportament de les aigües superficials. D'aquesta manera es tindran dades tan de sequeres com d'inundacions, bàsiques per a l'elaboració del Pla Hidrològic de les Illes Balears 2021-2027, que ja incorpora l'adaptació i la mitigació del canvi climàtic entre les seves prioritats, així com la reutilització i la infiltració d'aigües depurades.

- Pel que fa al paisatge, el Decret Llei 9/2020, de 25 de maig, de mesures urgents de protecció del territori de les Illes Balears, recull la prohibició de nous habitatges unifamiliars aïllats, tret que estiguin vinculats a explotacions agropecuàries, inclosos dins les àrees de prevenció de riscos (APR); és a dir, zones amb alt risc d'inundacions, esllavissades, incendis i erosió.

Els darrers fenòmens meteorològics extrems que hem patit els darrers anys i que, segons l'ampli consens de la comunitat científica, esdevindran de cada vegada més habituals, fan palesa la urgent necessitat d'adaptar el territori a l'emergència climàtica i, sobretot, tenir un model territorial més segur envers la població i més resilient. El Decret Llei també redueix els paràmetres edificatoris a gairebé la meitat en qualsevol categoria de sòl rústic, limita a una el nombre de piscines per finca i se n'especifica el volum màxim, estableix l'obligatorietat de la recollida i recuperació d'aigües pluvials per a nous projectes de construcció i marca mesures d'integració paisatgística i ambientals per a noves construccions o per a projectes de reforma integral com mantenir la massa

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEICC

Abcde Acció Pla TEICC reformulada

boscosa en condicions que minimitzi l'extensió d'incendis forestals i, en zones agrícoles, mantenir l'explotació agrària existent; recuperar i mantenir tots els elements de valor etnogràfic o cultural existents a la finca, com és el cas de marges; reduir la contaminació lumínica; obligatorietat que els tancaments de les finques i edificacions només es puguin fer amb acabats tradicionals o bé amb tanques cinegètiques.

- Protegir els ecosistemes marins: la posidònia com a element clau en la mitigació (embornal de carboni) i en l'adaptació (protecció de platges i zones de costa). Introducció com a mecanisme de flexibilització en les emissions de GEH.

Acció realitzada:

- Enguany s'ha millorat l'aplicació del Decret 25/2018, de 27 de juliol, sobre la conservació de la *Posidonia oceanica* a les Illes Balears, especialment en l'apartat de la retirada de la planta de les platges gràcies a la millor coordinació amb els ajuntaments. L'aportació de catorze robots submarins per part de Red Eléctrica també ha ajudat a millorar la detecció i la comprovació de les embarcacions fondejades damunt posidònia. Els ROV també s'aprofitaran per dur a terme inspeccions en emissaris submarins o sortides de xarxes pluvials municipals.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i ja revisades per aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Calcular les emissions d'ús de la terra, canvis en l'ús de la terra i sistemes forestals de la taula d'emissions de gasos de les Balears, donat que mai s'ha calculat de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Nova proposta: «Impulsar canvis legislatius en matèria d'ordenació territorial i urbanisme que suposin una reducció del consum d'energia i la prioritització de les energies alternatives.»

2. Regular les extraccions de biomassa forestal per reduir les emissions associades de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

3. Reforçar els sistemes de prevenció i actuació ràpida en cas d'incendis forestals i regular les extraccions de biomassa dels sistemes forestals per prevenir el risc d'incendi, però també amb l'objectiu d'assegurar la seva funció com a embornals i magatzems de carboni de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i en el seu segon objectiu es solapa amb el punt 2.

4. Generar sistemes de gestió de les platges que facin compatible l'ús turístic i la seva conservació. Implantar les mesures de protecció previstes per a les praderies de Posidònia oceànica.

La segona part de l'acció, en referència a la posidònia oceànica, és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat, mentre que la primera és competència de l'Estat espanyol.

5. Embornals forestals: regeneració de sistemes de devesa.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

6. Embornals forestals: creació de superfícies repoblades arbrades.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

7. Embornals forestals: pasturatge controlat en àrees estratègiques per a la prevenció d'incendis forestals.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

8. Embornals forestals: foment de gestió forestal sostenible en coníferes, aplicació de règim de clares per a incrementar el carboni absorbit.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

9. Embornals forestals: restauració hidrològic-forestal en zones amb alt risc d'erosió.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

10. Prevenir la desertificació i la degradació de terres i fomentar la restauració de terres degradades amb criteris adaptatius.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

11. Fixació de CO₂ mitjançant la millora de les masses forestals. Fixació de carboni a arbres i vegetació de 50 kt de C/any.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

12. Foment de l'ús de biomassa forestal.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

13. Restauració de terrenys forestals degradats.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

14. Limitar o compensar, segons el cas, les modificacions de sòl no urbanitzable en els que existeixin embornals de carboni.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Donar a conèixer el projecte Costes pel Canvi.

Competència de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic.

2. Desenvolupar iniciatives d'adaptació i promoure les solucions basades en la naturalesa per a l'estabilització i la protecció de la línia de costa enfront dels riscos climàtics.
3. Fomentar la presa en consideració dels riscos costaners associats al clima en la planificació territorial, d'infraestructures i urbanística en zones de costa.
4. Aprofundir en el coneixement sobre l'impacte del canvi climàtic sobre els recursos forestals, incloent tant els productes fusters com uns altres, tenint en compte les afeccions sobre els béns i serveis ecosistèmics.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

5. Integrar l'adaptació al canvi climàtic en la planificació i gestió forestal per a garantir la provisió de béns i serveis ecosistèmics.

Aquesta acció és competència de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

6. Integar l'adaptació al canvi climàtic en la planificació de l'activitat cinegètica i la pesca continental, així com en la seva gestió ordinària.
No competents.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General (en vermell, la valoració de la Direcció General afectada):

1. Embornals forestals: foment de pollancredes i espècies autòctones en substitució de cultius agrícoles en zones inundables.
2. Embornals forestals: execució de labors silvícoles per a prevenció d'incendis forestals.
3. Promoure l'acció enfront dels incendis forestals, mitjançant plans integrats de prevenció i lluita contra el foc, aprofitant el potencial de les solucions basades en la naturalesa, en un context de canvi climàtic i d'adaptació a aquest.
4. Defensa contra els incendis forestals. Objectiu: disminuir la incidència dels incendis.

Totes aquestes actuacions de Mitigació i Adaptació conjuntament corresponen a la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat, i el punt 1 amb coordinació i transversalitat amb la Direcció General de Recursos Hídrics i la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAQUA)

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Millora i modernització del tractament d'aigües residuals.

10. Agricultura, pesca i alimentació

- Enfortir la resiliència i capacitat d'adaptació dels sistemes agraris i ramaders al context de canvi climàtic reduint els factors de vulnerabilitat i promovent la transició vers sistemes de producció agrícola agroecològics més diversificats i integrats, més eficients, amb rendiments variables, més resilents als riscos i a les adversitats climàtiques.
- Impulsar la transició en el model de producció agrícola i ramader vers un model sostenible que contribueixi a la mitigació del canvi climàtic i a la reducció del total de gasos amb efecte d'hivernacle.

Accions realitzades

La política agrària comuna, en el període 2014-2020, inclou una ambició ambiental que implica almenys el 30 % dels fons FEADER amb els quals es finança el Programa de Desenvolupament Rural i que han d'estar orientats als objectius ambientals i de lluita contra el canvi climàtic. A aquesta quantitat, s'hi sumen els ajuts directes finançats amb càrrec a FEAGA inclosos com a condicionalitat ambiental per a les explotacions agràries. Amb caràcter general, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears aconsegueix un compromís ambiental en les mesures del *PDR del 37,5 %, la qual cosa suposa una quantitat aproximada de 10.104.188 € l'any. Això implica que les Illes Balears supera en 7,5 punts l'exigència comunitària. A aquesta quantitat, hi hem de sumar 6.751.928,13 € amb càrrec a *FEAGA, corresponent al pagament verd que reben els agricultors i ramaders de les Illes Balears pel compliment de la condicionalitat ambiental. Aquestes mesures s'han d'analitzar de manera complementària amb les mesures impulsades amb fons CAIB, bé a través del pressupost ordinari de la Conselleria, com a través de projectes finançats amb l'impost de turisme sostenible. En destacam algunes de les més significatives.

- Impuls, manteniment i execució de projectes de regadius sobre la base de l'aprofitament d'aigües regenerades. 3.294.000,00 € executats íntegrament, dels quals 2.000.000 € es corresponen amb la primera fase del projecte de regadiu executat en el municipi de Porreres.

- Suport a la diversificació de les explotacions agràries i al manteniment del paisatge agrari. 3.200.000€ executats íntegrament i la destinació dels quals és la replantació d'arbres en explotacions afectades per la *Xylella* i la replantació d'arbres fruiters. L'objectiu és augmentar la resiliència de les explotacions, la conservació dels ecosistemes agraris i augmentar la capacitat d'embornal de carboni.

- Mesura de lluita contra l'erosió i perduda de sòl fèrtil. S'hi han destinat 9.367.901,66 €. Aquesta mesura es concreta en la rehabilitació de marges. A més de l'impacte positiu en termes de conservació del paisatge, i del patrimoni immaterial, s'ha demostrat el seu enorme impacte en la lluita contra l'erosió. La quantitat aproximada de sòl que s'ha pogut protegir contra l'erosió gràcies als marges restaurats se situa entorn de les 1.100 tones anuals, amb una reducció del 54 % de les pèrdues estimades per l'Inventari nacional d'erosió de sòls. Les actuacions en els marges s'han distribuït per 64 dels 67 municipis de l'arxipèlag, que sumen accions en 128.329,82 m² de sòl i 7.514 marges rehabilitats. En total, la inversió és de 9.367.901,66 € i s'han gestionat 426 expedients a Eivissa, 20 a Formentera, 932 a Mallorca i 53 a Menorca. En els municipis que conformen la serra de Tramuntana s'han fet un total de 3.272 actuacions, de les quals Sóller ha estat el més beneficiat, amb 552 actuacions de 67 expedients. La inversió total per a la rehabilitació de marges a la Serra ha estat de 3.035.143 euros.

- Programa de Recerca i Conservació de la Biodiversitat Vegetal. Implica la conservació, la recerca i l'ús de varietats locals que suposen un augment de la resiliència de l'agricultura balear enfront del canvi climàtic. S'hi ha destinat un pressupost de 421.652,00 €, distribuïts en dues parts: 301.652,00€ per al desenvolupament de l'acció de recerca directa i 120.000,00 € per donar suport a beques de recerca i doctorat. Amb el programa es manté la recerca amb una de les col·leccions de referència a Espanya de varietats de vinya, i també amb col·leccions importants d'ametllers i garrofers i d'alguns altres fruiters com ara figueres, albercoquers o pruneres. Moltes d'aquestes col·leccions es troben a la finca experimental de Sa Granja, a més de plantacions en finques col·laboradores on se situen camps d'experimentació i reproducció (sa Canova, Banyalbufar, etc.). Així mateix, l'IRFAP compta amb el banc de germoplasma d'hortícoles i alguns cereals de varietats locals de les Illes Balears. Amb el pressupost disponible, s'ha continuat amb la recerca i la conservació de recursos filogenètics, i es desenvoluparà el Pla d'Acció i Conservació de Varietats Locals per poder vincular-nos a l'esforç que en l'àmbit de l'Estat s'està desenvolupant en aquest mateix sentit.

- Prevenció, lluita i control de plagues de quarantena. Centrat de manera especial en l'execució del Programa de Contenció de la *Xylella fastidiosa*, qüestió en la qual els equips de la Conselleria d'Agricultura de les Illes Balears són referència europea. Amb un pressupost de 3.200.000 €, a més de la lluita contra la *Xylella*, s'actua enfront de

l'amenaça econòmica i mediambiental que suposa l'entrada d'organismes nocius, així com per fer front a les plagues ja establertes. Per això, ha estat necessari reforçar la xarxa de prospeccions, de prevenció i de control. La major part de les prospeccions responen a exigències que ja venen regulades per normativa de la Unió Europea i del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA), davant els quals hem de presentar els plans de control, d'erradicació i de contingència amb la informació dels resultats i, si escau, les campanyes fitosanitàries adequades per al desenvolupament de la producció integrada.

- Preservar la qualitat dels ecosistemes marins, la conservació de la biodiversitat i la capacitat d'adaptació de l'activitat social i econòmica de la pesca entorn de les comunitats costaneres.

Accions realitzades:

- A través de la Direcció General de Pesca i Medi Marí (*DPMM), s'ha treballat enguany amb la mateixa estratègia que en anys anteriors, amb alguns elements de novetat i que tenen a veure directament amb la lluita contra el canvi climàtic en l'àmbit pesquer i marí.

- La prioritat és la gestió, la vigilància i l'ordenació de les reserves marines. El pressupost destinat a aquest efecte, incloent tant fons *CAIB, *FEMP com del MAPA, ha estat de 3.100.000 €. Les Illes Balears disposen d'onze reserves marines, distribuïdes per tot el litoral. El manteniment de les reserves és un objectiu capital de la Direcció General, ja que han demostrat la seva eficàcia per a gestionar de manera sostenible els recursos marins, alhora que es garanteix la sostenibilitat de la pesca en el futur.

- S'ha continuat avançant en l'elaboració dels plans de gestió sostenible que necessitam, tant d'arts menors, com d'espècies com la llampuga, la llagosta o la gamba vermella, així com els plans de gestió en determinades zones com el canal de Menorca.

L'aplicació a partir de l'1 de gener de 2020 del Pla de Gestió del Mediterrani, aprovat per un reglament comunitari i que afecta les embarcacions d'arrossegament, ha suposat tot un repte per adequar l'esforç pesquer de la flota d'arrossegament a les condicions establertes des de la UE. Aquest esforç té un impacte directe sobre els ecosistemes marins de la Mediterrània.

- Reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle en la pesca i en l'aqüicultura i potenciar la capacitat d'absorció de CO₂ dels ecosistemes marins.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Acció realitzada:

- Línia d'ajuda adreçada a la limitació de l'impacte de la pesca en el medi marí i a l'adaptació de la pesca a la protecció d'espècies. Pressupost: 500.000 €. A través de la línia, s'apuja l'adaptació de la pesca a la protecció d'espècies. S'adrecen a: a) Propietaris de vaixells pesquers. b) Pescadors propietaris de les arts que es volen substituir. c) Armadors, si en l'acord entre el propietari i l'armador el primer ha transferit aquest dret a l'armador.

- Impulsar el desenvolupament d'hàbits alimentaris garantint l'accés a una alimentació sana, d'alta qualitat, assequible, nutritiva i diversa, que prioritzi els impactes positius sobre la salut, el medi ambient i el clima.

Accions realitzades:

Durant el primer any de la Declaració d'emergència climàtica s'ha iniciat una estratègia de treball per afavorir els canvis de consum alimentaris cap a hàbits més sostenibles. A més de les accions adreçades a elaborar l'Estratègia de promoció del producte local i les diferents campanyes de comunicació, s'han desenvolupat dues línies de treball prioritàries.

- Promoció i suport a la creació de canals curts de comercialització. La línia de suport cerca enfortir la venda directa i els circuits de comercialització directes amb un menor impacte ambiental. Per això, s'ha publicat una línia específica amb una dotació de 400.000,00 €.

- Suport a la compra pública alimentària amb criteris ambientals i socials. S'ha desenvolupat tot un treball en aquest tema, tant en l'àmbit normatiu, de contractació pública com en la dimensió educativa i informativa. La Conselleria s'ha centrat en l'àmbit escolar i ha desenvolupat diverses actuacions:

- Programa de fruita i llet a les escoles. 525.00000 €. Promoure el consum de productes locals a les escoles. Programa d'acompanyament educatiu. Elaboració de materials didàctics per treballar a les aules.

- Projectes pilot. Menorca al plat de l'escola. Eivissa al plat de l'escola i Mallorca al plat de l'escola. Tots tres, amb una dotació conjunta de 500.000 €.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural

Accions de Mitigació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Bones pràctiques per a la fixació de carboni al sòl (iniciativa internacional 4/1000).
2. Sistemes de reducció d'emissió d'amoniac.

Accions d'Adaptació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Afecció d'espècies invasores i noves malalties davant escenaris de canvi climàtic.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Pel que fa a l'agricultura, implantar una gestió de terres agrícoles i gestió de pasturatges encaminada a reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
2. Fomentar l'ús del sòl i els cultius com a segrestadors de carboni i conservar la reserva de carboni de cultius i de sòl mitjançant l'adequada gestió dels residus de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
3. Renovació del parc autonòmic de maquinària agrícola, ajudes de promoció de les noves tecnologies en maquinària i equips agraris.
4. Projectes sobre biomassa.
5. Lluita biològica, quantificable en kg d'insecticides estalviats i kg de fungicides estalviats.
6. Embornals agrícoles: foment de l'agricultura de conservació (sembra directa).
7. Embornals agrícoles: manteniment de cobertes vegetals i incorporació de restes de poda al sòl en cultius llenyosos.
8. Reduir les emissions degudes a la fermentació entèrica.
9. Conservar o augmentar la quantitat de carboni orgànic als sòls agrícoles.
10. Millorar l'activitat biològica del terra.
11. Millora de l'eficiència energètica en explotacions agràries.
12. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: foment de les rotacions de cultius herbacis de secà.
13. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: ajust de l'aportació de nitrogen a les necessitats del cultiu.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

14. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: buidatge freqüent de purí en allotjaments de porcí.
15. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: cobriment de les basses de purins.
16. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: separació sòlid-líquid de purins.
17. Reducció d'emissions de GEH en els sectors agrícola i ramader: fabricació de compost a partir de la fracció sòlida del purí.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Elaborar plans d'adaptació de l'agricultura balear al canvi climàtic, tenint en compte aspectes clau com la reducció i contaminació dels recursos hídrics, la mineralització del sòl i els cultius amb espècies vegetals vulnerables al canvi climàtic.
2. Reduir els riscos derivats del canvi climàtic per a la seguretat alimentària.
3. Actualitzar o ampliar el coneixement relatiu a l'avaluació dels riscos (perills, exposició, vulnerabilitat) i impactes del canvi climàtic sobre els principals tipus de cultius, espècies ramaderes i pesqueres, així com en el sector de l'alimentació, incloent la interrelació de tots els elements del sistema alimentari i integrar aquest coneixement en els plans, normatives i estratègies d'aquests sectors.
4. Promoure l'adaptació de l'agricultura i la ramaderia als canvis del clima ja verificats, així com als previstos, amb especial èmfasi en el seu ajust als recursos hídrics disponibles mitjançant els corresponents sistemes de gestió.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Ajudes agroambientals a l'agricultura ecològica.
2. Ajudes agroambientals a la producció integrada.
3. Ajudes a la primera forestació de terres agràries.
4. Inversions destinades a l'estalvi d'aigua o energia i inversions en energies renovables i gestió de residus.
5. Impulsar la bioeconomia.
6. Incrementar l'eficiència en l'ús de l'aigua tant en secà com en regadiu.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Direcció General de Pesca i Medi Marí

Accions d'Adaptació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Gestió d'espècies invasores.
2. Estudi del desplaçament d'espècies d'acord a el canvi climàtic. Cínegètica i reestudi del mercat pesquer i piscicultura en funció dels escenaris climàtics.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Adaptar l'activitat social i econòmica de la pesca.
2. Elaboració d'un pla pesquer en funció de les espècies comercials vulnerables al canvi climàtic.
3. Reforçar l'adaptació al canvi climàtic en la Política Pesquera Comuna (PPC), en els plans nacionals de gestió i recuperació i en el sector de l'aqüicultura.

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B
/

Direcció General de Turisme

11. Turisme

- Dur a terme una estratègia de turisme sostenible, que redueixi substancialment l'impacte ambiental d'aquest sector en el territori.

Acció realitzada:

- L'AETIB està treballant a través dels segments estratègics turístics (SET) en estratègies de desenvolupament i posicionament sostenible. Es tracta d'estratègies basades en la diversificació del nostre producte amb la finalitat d'arribar a temporades més llargues i

Abcde Acció Declaració Emergència
Abcde Acció Realitzada
Abcde Acció Proposada per 2021
Abcde Acció Pla TEiCC
Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

sostenibles, potenciar l'activitat turística més enllà dels mesos d'estiu i millorar la posició competitiva de les Illes Balears, afegint valor al nostre producte turístic.

Els SET són una aliança entre el sector públic i privat que permet establir una línia de treball fonamental i que potencia la col·laboració entre administracions i empreses, amb plans d'acció específics per a cada segment i una estratègia que va alineada amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

- Elaborar plans d'adaptació de les infraestructures turístiques enfront del canvi climàtic.

Acció realitzada:

- Amb l'aprovació del Decret Llei 8/2020, de 13 de maig, és dona la possibilitat a les activitats turístiques que ho vulguin de presentar projectes de modernització, projectes que han de complir una sèrie de paràmetres relatius a estalvi del consum d'aigua o en relació amb l'ús d'energies alternatives. Els principis d'aquest Decret Llei s'han vist ara referendats per la Llei 2/2020, de 15 d'octubre, recentment aprovada.

Accions de Mitigació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Foment d'aquelles activitats relacionades amb el turisme que desestacionalitzin i que al seu torn siguin més respectuoses amb l'entorn. Adaptació específica d'infraestructures per a aquestes activitats.
2. Condicionament tèrmic d'instal·lacions a baixa o nul·la emissió de carboni.
3. Foment del turisme interior-km 0.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Fomentar el càlcul de la petjada de carboni.
2. Reducció de les emissions de gasos fluorats als sectors turístics i comercial.
3. Augmentar la participació de les energies renovables per a la generació d'electricitat i els usos tèrmics al sector turístic i comercial.
4. Impuls de l'aplicació dels principis de l'economia circular a la gestió de restaurants i instal·lacions hoteleres.
5. Millora de l'eficiència energètica en l'edificació del sector terciari: actuacions de rehabilitació energètica que millorin la seva qualificació energètica.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEICC

Abcde Acció Pla TEICC reformulada

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Integrar l'adaptació al canvi climàtic en els plans, programes i estratègies de l'àmbit del turisme, incloent l'Estratègia de Turisme sostenible d'Espanya 2030.
2. Protegir i adaptar els destins i recursos turístics i fomentar la resiliència dels equipaments d'ús turístic.

Accions de Mitigació i d'Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Definir models de turisme que siguin sostenibles i que tinguin en compte les capacitats de càrrega ambiental i els condicionants climàtics dels destins.
2. Estimular l'oferta i la demanda per a la creació d'una oferta turística que conjumini un bon ajust a les noves condicions climàtiques i una baixa petjada de carboni.
3. Reformulació del model turístic vigent.

Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Accions d'Adaptació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Formació en eficiència energètica i renovables, gestió forestal, gestió d'ecosistemes (formació professional, cursos per a persones en atur, persones en actiu, sindicats, patronals...).

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Prevenir la destrucció d'ocupació associada als impactes derivats del canvi climàtic.
2. Millorar l'ocupabilitat i les noves oportunitats d'ocupació associades a l'adaptació.

Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Social i Circular

Accions d'Adaptació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Promoure l'emprenedoria d'empreses que treballin en àrees que ens facin més resilents davant del canvi climàtic.

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Detectar i promoure projectes d'economia social i circular que al mateix temps suposin la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle i/o l'adaptació als efectes del canvi climàtic.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Establir un sistema d'economia circular i reduir de manera significativa la producció i el consum de béns materials de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
2. Aplicar el principi de dret comunitari de "Qui contamina paga", i introduir una taxa al carboni i incentius als comportaments baixos en emissions de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
3. Acompanyar i donar suport a les empreses que volen transformar-se o desenvolupar una activitat baixa en carboni de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
4. Fomentar la desinversió en energies fòssils i en activitats altament generadores de GEH de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
5. Promoure l'economia local i el km 0 en tots els sectors, especialment a través de la regulació del sector hotel·ler i de restauració i de la compra pública sostenible de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Realitzar estudis d'adaptació dels sectors productius al nou model energètic basat en generació d'energia renovable donada la seva alta inestabilitat.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Reduir la dependència de productes i serveis de l'exterior.
2. Diversificar l'economia.

Direcció General de Treball i Salut

12.Treball

- Establir plans de transició justa, que permetin crear itineraris de formació i adaptació laboral, per tal que les persones treballadores dels sectors més afectats pel canvi climàtic puguin trobar sortides laborals en nous sectors.
- Incorporar la perspectiva ambiental de manera transversal a tota l'oferta formativa del SOIB.

Acció realitzada:

- El SOIB vehicula una part molt important de la seva oferta formativa mitjançant convocatòries de formació. En aquest sentit, cal manifestar que des de l'any 2020 en les diferents convocatòries, com per exemple la convocatòria de formació per a treballadors preferentment desocupats 2021-23, es dona preferència a la formació lligada a la transició energètica, de manera que tota la formació lligada a aquest bloc se situa dins del grup amb màxima preferència, de manera que les entitats que presenten sol·licituds per impartir formació en aquests àmbits tenen la màxima puntuació i, així, tenen la màxima probabilitat d'obtenir l'assignació.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Prevenir els riscos del canvi climàtic per a la salut en l'àmbit laboral.

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ
I I FORMACIÓ
B PROFESSIONAL
/

13. Educació

- Establir projectes transversals de formació en mitigació i adaptació al canvi climàtic, estalvi i eficiència energètica, per a tots els nivells educatius.

Acció realitzada:

- La Direcció General de Formació Professional compta amb un equip d'assessors de formació tècnica docent d'FP que, entre altres funcions, coordina la formació que fan empreses d'aquests sectors perquè els docents d'FP també les puguin rebre.

- Fomentar els estudis de formació professional vinculats a l'eficiència energètica, l'energia solar i les energies renovables.

Accions realitzades:

- Actualment, tenim 1.547 alumnes matriculats a les famílies professionals vinculades de forma directa (un 10 % aproximadament del total de matriculats). La Direcció General de Formació Professional està treballant en la creació d'un CIFP que aglutini aquestes famílies professionals per poder consolidar i augmentar l'oferta i alhora poder dotar-la dels elements de coordinació i promoció amb les empreses implicades, així com promoure la creació de noves per mitjà de les aules d'emprenedoria i de la formació i assessorament que les acompanya.

- Promoure l'estudi de ciències, tecnologia, enginyeria i matemàtiques, que faciliten un coneixement sistèmic sobre la situació d'emergència climàtica i les repercussions.

Acció realitzada:

- Aquest curs 2020-2021 s'ofereixen 36 cicles nous amb 1.680 places noves, tots amb clara referència al món de la tecnologia (informàtica, agrària, maritimopesquera, automoció...) o de fort caràcter social (sanitària, serveis socioculturals i a la comunitat, activitats físiques i esportives).

- Incentivar formacions per al professorat sobre el desenvolupament sostenible des de la perspectiva de la ciutadania global.

Acció realitzada:

- Des de la nostra Direcció General s'ha creat el grup d'assessors en formació de professorat d'FP, que aporten formacions relacionades en el desenvolupament sostenible (cotxes híbrids i elèctrics, implantació de plaques solars, mesures sanitàries, tractament d'aigües, economia social i finances ètiques...).

- Promoure la conscienciació i recerca sobre el canvi climàtic com a problemàtica mundial i els projectes d'acció local que es poden desenvolupar mitjançant programes d'aprenentatge servei en els centres educatius. Coordinar el coneixement científic a través de les xarxes existents i dels centres d'intercanvi, per garantir la presa de decisions informades en tots els àmbits.

Acció realitzada:

- Una de les funcions del tot just creat CRN d'Atenció social, ubicat al CIFP Son Llebre, és coordinar els nous coneixements científics en l'àmbit estatal en aquest sector.

Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Generar espais de màxima eficiència energètica; educar en valors ambientals.
2. Detectar famílies que poden ser més vulnerables davant els efectes del canvi climàtic i establir un protocol d'actuacions al respecte.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Incorporar als nivells de l'educació formal continguts en relació amb els recursos que directament i indirectament contribueixen al canvi climàtic: consum d'electricitat, consum d'aigua, tipus de mobilitat, tipus d'alimentació, etc de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Sensibilitzar a la població sobre els estils de vida resilents i adaptats al clima.
2. Fomentar la formació i capacitat per a les noves ocupacions i satisfer noves demandes associades amb l'adaptació al canvi climàtic.

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Detectar els grups professionals que haurien de ser d'atenció educativa prioritària en relació amb el canvi climàtic i dissenyar programes d'intervenció educativa per a cada un d'ells de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
2. Establir un grup de treball amb la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus i la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears per tractar els temes educatius en relació amb el canvi climàtic de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

G CONSELLERIA
O HISENDA I RELACIONS
I EXTERIORS
B
/

Accions de Mitigació que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Conselleria:

1. Vetllar perquè els pressuposts de la CAIB es dirigeixin cap a una economia baixa en carboni. Com a exemple, el capítol 6 podria tenir un percentatge mínim de despesa en projecte relacionats amb l'economia baixa en carboni, així com es fa amb els Fons Estructurals Europeus.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Direcció General de Relacions Exteriors

14. Acció exterior i cooperació

- Promoure la cooperació internacional en matèria climàtica, especialment a través de projectes d'adaptació al canvi climàtic a la conca mediterrània.

Accions realitzades:

- Instal·lació de panells solars en un centre pediàtric de Croix de Bouquets (Haití). 35.780,90 €.
- Energia tèrmica solar per al desenvolupament sostenible, a Kaban (Mali). 11.688 €.
- Parcel·la integral familiar amb cacau com a cultiu integrador per a la seguretat alimentària i de gestió contra els efectes del canvi climàtic en famílies rurals. Perú. 29.237,76 €.
- Dones empoderades contribueixen al desenvolupament rural sostenible. Perú. 75.237,19 €.

- Participar activament en els diversos fòrums europeus i internacionals que abordin la crisi climàtica i les seves conseqüències, tot defensant la necessitat d'actuar amb celeritat i difonent les accions empreses pel Govern de les Illes Balears en la matèria.

Accions realitzades:

- S'ha participat, en el si de la Conferència de Regions Marítimes Perifèriques (en les dues comissions en què som presents, la Comissió Illes i la Comissió Intermediterrània) en el treball mancomunat per reforçar les polítiques de canvi climàtic en el si de la Unió Europea i entre els nostres territoris (vegeu el punt 16 de la Declaració final de l'Assemblea 2020: Les regions a l'avantguarda de la recuperació econòmica sostenible).
- S'ha incidit, durant la presidència balear de l'Euroregió, en la necessitat d'enfortir i fer convergir les nostres polítiques en transició energètica i mitigació i adaptació al canvi climàtic, per mitjà de diferents vies: l'enfortiment de la seva presència com a eix transversal intercomissions; amb una part del Fons d'Ajut Euroregional destinat a sortir de la crisi generada per la COVID-19 d'una manera sostenible; o promovent projectes euroregionals en aquest camp i llançant el compromís d'establir una estratègia euroregional 2030, a llarg termini, que es desenvolupi sobre el concepte de desenvolupament sostenible i la necessitat de redreçar la situació generada per

l'emergència climàtica (vegeu el punt 5 del Fons d'Ajut Euroregional per fer front a la COVID-19).

- Com a membres del Comitè Europeu de les Regions, s'ha decidit apostar fermament per fer front a l'emergència climàtica participant, en aquest període, en dues comissions del CdR molt vinculades amb la política climàtica: la Comissió de Recursos Naturals (NAT) i la Comissió de Medi Ambient, Canvi Climàtic i Energia (ENVE). En aquest sentit, s'han esmenat els texts durant el procés d'elaboració dels dictàmens presentat en ambdues comissions i en sessió plenària, i s'ha presentat i liderat, per primera vegada per part del Govern de les Illes Balears, un dictamen d'iniciativa pròpia sobre l'ús sostenible de recursos naturals en el marc insular mediterrani. En aquest sentit, un dels fonaments d'aquest dictamen és, precisament, la vulnerabilitat ambiental i climàtica de la conca mediterrània i, en especial, dels seus espais insulars. (Vegeu el Dictàmen sobre l'Ús sostenible dels Recursos Naturals en el Marc insular Mediterrani).

- En el marc de l'Aliança MedInsulae (formada per Còrsega, Sardenya, Gozo i les Illes Balears) s'ha treballat activament en el si de la Setmana Europea de Ciutats i Regions en l'exposició, per part de les Illes Balears, de l'enorme vulnerabilitat ambiental i climàtica que pateixen les Illes Balears i les illes mediterrànies en general (Veure presentació Les Illes Balears: la doble perifèria i la conferència sencera a EU Policies in the Mediterranean Islands: challenges and solutions).

- S'ha coorganitzat, juntament amb la Lliga Europa de Cooperació Econòmica (LECE), l'Euroregió Pirineus Mediterrània (EPM) i l'Institut d'Estudis Mediterranis (IeMed), la **XV Conferència Anual sobre la mediterrània centrada en turisme marítim i costaner sostenible**. L'esdeveniment, que va comptar amb la presència del Secretari general de la Unió per la Mediterrània, Sr. Nasser Kamel, va comptar amb un panell dedicat a l'impacte del canvi climàtic en el sector turístic costaner i com superar els reptes ambientals en aquest sector (Veure pàgina 13 de l'informe sobre la conferència de l'IEMED, que recull les conclusions del panell L'impacte del Canvi climàtic: construint un sector turístic resilient i sostenible).

- En el marc del Dia Mundial del Medi Ambient (5 de juny) així com de tota l'Acció Climàtica i el pacte Verd Europeu, des del Centre d'informació Europe Direct de les Illes Balears es va formar part en una campanya, juntament amb els centres de Catalunya, anomenada **#SaveThePlanet_És el Repte de la teva vida!**. L'objectiu és conscienciar als ciutadans a actuar per poder protegir el medi ambient i fer front, entre d'altres amenaces ambientals, a la crisi climàtica (Veure: Campanya #SaveThePlanet_És el repte de la teva vida). -De manera transversal, en altres fites destacades de l'any (IX Reunió anual de la plataforma d'agrupacions europees de cooperació territorial celebrat a Palma, els posicionaments conjunts amb altres Illes de la Mediterrània o en el marc de la

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

MedCopAlliance, o la participació al Fòrum d'Insuleur a Malta) s'ha subratllat l'enorme vulnerabilitat climàtica i ambiental de les Illes de la Mediterrània en general i de les Illes Balears en particular (sempre seguint com a fonament el dictamen sobre l'Ús Sostenible de Recursos Naturals al marc insular mediterrani).

- Vetllar per la previsible crisi que comportaran les migracions climàtiques i establir les vies necessàries per prestar ajut econòmic, social i asil, quan les circumstàncies així ho requereixin.

Accions realitzades:

- En el marc més general, destacar que el Dictamen sobre l'Ús sostenible de recursos naturals en el marc insular mediterrani dedica una part molt important a la necessitat de reforçar la governança multinivell amb l'objectiu d'augmentar la resiliència de conca per adaptar-se, precisament, a la crisi climàtica i les seves derivades.

- Estratègia d'inclusió socioeconòmica i cultural de joves de Larache, Tetuán i Chefchauen per fer front a la radicalització i a la migració. Marroc. 116.000 €.

- Joventut emprenedora: noves perspectives de permanència i vida digna a través de la dinamització econòmica i de l'autoocupació. El Salvador. 124.998,18 €.

- Promoció del dret al treball de les dones a la regió de Tànger-Tetuán-Alhucemas sota els principis de l'Economia Social i Solidària. Marroc. 65.000 €.

- Millora dels sistemes agraris familiars locals de forma col·lectiva, inclusiva i sostenible de les Comunes Aït Youssef Ouali i Arbaa Taourirt. Marroc. 120.977,84 €.

- Reforçar la resiliència a la seguretat alimentària a través de graners de contingència i el reforç dels mitjans de vida a 10 llogarets dels cercles de San i Tominian. Mali. 125.000 €.

- Enfortir les capacitats de la cooperativa en comercialització a través del desenvolupament de sistemes participatius i inclusivament d'anàlisi de mercats, comercialització i promoció de la producció local. Congo (RD). 124.000 €.

- Promoció del dret a una alimentació sana, nutritiva i suficient amb equitat i sostenibilitat a la comuna de Nyassia, Senegal. Senegal. 60.000 €.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Projectes específics de canvi climàtic i energia amb l'Euroregió.
2. Projectes específics de canvi climàtic i energia amb el CRPM.
3. Projectes específics de canvi climàtic i energia amb el Secretariat Clean Energy for Islands de la Comissió Europea.
4. Col·laboracions dins del conveni de Barcelona de protecció de la Mediterrània i el Plan Bleu.
5. Establir sinèrgies entre la comunitat científica balear i el MEDECC.
6. Participar dels informes del IPCC.

Direcció General de Pressuposts

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Actualització d'aquells elements del sistema tributari que incentivin de manera sistemàtica una economia baixa en carboni i resilient al clima, mitjançant la internalització progressiva i generalitzada de les externalitats mediambientals.

Direcció General del Tresor, Política Financera i Patrimoni

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Fomentar el paper del sistema financer com a catalitzador de l'adaptació al canvi climàtic i continuar explorant i afavorint les contribucions específiques de l'activitat asseguradora a l'adaptació, amb especial atenció a l'assegurança agrària, i creant incentius per a la prevenció de riscos.
2. Fomentar la generació de coneixement i capacitats sobre els impactes del canvi climàtic en el sistema financer i l'activitat asseguradora així com en la identificació d'oportunitats d'inversió per a contribuir a l'adaptació al canvi climàtic.
3. Promoure mesures que afavoreixin l'adaptació enfront dels riscos financers associats al canvi climàtic a través de la seva anàlisi, comunicació i prevenció.
4. Afavorir marcs de col·laboració i cooperació en matèria d'adaptació al canvi climàtic entre els diferents agents involucrats en el sistema financer, amb

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

especial atenció a l'activitat asseguradora, i enfortir les capacitats sobre adaptació en el sector.

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I I ESPORTS
B
/

15. Serveis socials

- Analitzar l'impacte del canvi climàtic en la població en risc de vulnerabilitat i establir programes i mecanismes de reducció de la vulnerabilitat social.

El canvi climàtic no afecta tothom de la mateixa manera. Algunes persones (per la seva edat, condició o salut) són més vulnerables. Els reptes més importants que imposarà el canvi climàtic des de la perspectiva de la justícia climàtica seran: un increment de població vulnerable davant la pobresa energètica, problemes de salut vinculats a les onades de calor i el possible encariment de l'alimentació.

Accions realitzades:

- Garantia d'ingressos per a la cobertura de necessitats bàsiques. Totes les prestacions socials de caràcter econòmic de les Illes Balears, regulades al Decret Llei 10/2020, de 12 de juny, i especialment, la Renda Social Garantida, tenen com a objectiu garantir els ingressos mínims per a poder dur a terme una vida el més saludable possible, tant a nivell d'alimentació, com en el manteniment de les condicions de la llar, etc.
- Proporcionar subvencions destinades a entitats privades sense ànim de lucre de l'àmbit social que gestionen ajuts per pal·liar la pobresa energètica a famílies vulnerables i en risc d'exclusió social.
- Garantir els drets energètics per a tothom. Evitar els talls de subministrament d'electricitat, especialment a les persones més vulnerables.
- Emissió de certificats de circumstàncies especials a efectes de la sol·licitud del Bo Social Elèctric; descompte en la factura elèctrica que es sol·licita a la comercialitzadora.
- Programes específics per a col·lectius vulnerables que estiguin afectats per situacions sobrevingudes.

Abcde Acció Declaració Emergència
Abcde Acció Realitzada
Abcde Acció Proposada per 2021
Abcde Acció Pla TEiCC
Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I FUNCIÓ PÚBLICA
B IIGUALTAT

Direcció General d'Emergències i Interior

16. Emergències

- Revisar els plans especials de protecció civil davant emergències per valorar adequadament els impactes davant l'augment de fenòmens climàtics adversos, i els possibles efectes sobre els serveis bàsics i infraestructures crítiques, que es deriven del canvi climàtic.

Acció realitzada:

- Actualment s'està treballant en la revisió i actualització, si escau, d'aquests plans. Es troba en període d'exposició pública l'actualització de l'INUNBAL.

- Utilitzar el Centre d'Emergències SEIB112 com a central 24 hores, 365 dies l'any del Govern de les Illes Balears, per fer el seguiment els diferents sensors i estacions que té o poden arribar a tenir els diferents departaments del Govern i altres administracions sobre el territori, per quantificar, valorar i preveure, mitjançant la xarxa de vigilància hidrometeorològica d'emergències, els impactes a curt termini que pot arribar a tenir el canvi climàtic sobre la població, els béns i el medi ambient. Per exemple, sensor nivell de la mar a ports de les Illes Balears, estacions de mesura de la qualitat de l'aire tant públiques com de les empreses sotmeses a control, estacions d'aforament dels torrents de les Illes Balears, estacions meteorològiques, tant públiques com privades, i instal·lació de noves estacions a les capçaleres dels torrents amb més risc, sensors d'humitat del terreny, imatges en temps real de les torres de vigilància d'incendis forestals, de platges, ports, carreteres, etc.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Acció realitzada:

- Actualment s'està treballant en diferents iniciatives que, una vegada passats tots els tràmits administratius, sortiran a concurs i que han de cobrir aquestes necessitats.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Impulsar l'avaluació prospectiva de riscos de desastres considerant les projeccions i escenaris de canvi climàtic.
2. Promoure la integració de criteris i mesures adaptatives en el Sistema Nacional de Protecció Civil (plans territorials, plans bàsics i plans especials estatals).
3. Secundar i reforçar les mesures preventives, especialment solucions basades en la naturalesa, així com els sistemes d'observació, alerta primerenca, comunicació i educació davant el risc de desastres.
4. Fomentar la presa en consideració de les anàlisis de riscos associats al canvi climàtic en l'estudi, l'anàlisi i la definició de mesures d'autoprotecció i fomentar l'autoprotecció per als diferents riscos de desastres relacionats amb el canvi del clima.
5. Adaptació de les infraestructures públiques a les costes de les Illes Balears.

Direcció General de Relacions Institucionals i Cooperació Local

Accions de Mitigació i Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Impulsar un diàleg amb l'Estat per tal d'afrontar modificacions legislatives en temes de gran rellevància pel que fa a les emissions de gasos d'efecte hivernacle a les Illes Balears però sobre els quals la Comunitat Autònoma no té competències o les té de manera parcial, com ara l'energia, els ports i aeroports, els residus i la normativa de construcció de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.
2. Promoure la pau i la seguretat enfront dels impactes del canvi climàtic a nivell autonòmic a través de la detecció precoç de possibles conflictes per a la seva prevenció, el reforç de mecanismes de promoció de la pau, la seguretat i la cohesió social enfront del canvi climàtic, i la integració del coneixement sobre els riscos del canvi climàtic quant a la seguretat.
3. Integrar l'adaptació al canvi climàtic en la prevenció, gestió i resolució de conflictes i crisis i la construcció d'una societat global pacífica, justa i inclusiva.

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Institut d'Estudis Autònoms

Accions de Mitigació i Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Elaborar un monogràfic jurídic sobre Canvi Climàtic.

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I
B
/

Direcció General de Consum

17. Consum

- Impulsar el consum de productes de proximitat que redueixi la petjada ambiental i de carboni de la societat.

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Promoure el consum de producte local amb una petjada de carboni reduïda i reduir el consum d'aliments que tinguin una petjada de carboni elevada (pel lloc on han estat produïts, pel nivell de processament, per l'ús intensiu de recursos en la seva producció, etc.) de les Illes Balears a l'Horitzó 2030.

Direcció General de Salut Pública i Participació

18. Salut

- Establir programes de vigilància i seguiment dels efectes del canvi climàtic. Dur a terme actuacions d'adaptació.

Abcde Acció Declaració Emergència
Abcde Acció Realitzada
Abcde Acció Proposada per 2021
Abcde Acció Pla TEiCC
Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

Acció realitzada:

- S'estan duent a terme actuacions per solaritzar hospitals i centres de salut que permetin reduir les emissions i suposar un estalvi energètic.

Accions que es van proposar per a 2021 i establertes per a aquesta Conselleria:

1. Desenvolupament de protocols enfront de malalties i dolències emergents amb el canvi climàtic.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Millorar els sistemes de predicció i preparació de la població per als riscos lligats al canvi climàtic, entre els quals cal destacar les onades de calor i les malalties vectorials, entre d'altres. Establiment i reforç de programes de prevenció i acompanyament per als col·lectius més afectats.
2. Formació del personal sanitari i adaptació del servei de salut per identificar i atendre els riscos associats al canvi climàtic (augment de certes malalties, vectors de transmissió que venen d'altres latituds, etc.).
3. Identificar els riscos del canvi climàtic sobre la salut humana i desenvolupar les mesures més efectives d'adaptació mitjançant la integració del canvi climàtic en els plans nacionals de Salut i Medi Ambient.
4. Fomentar les actuacions preventives davant els riscos derivats de l'excés de temperatures sobre la salut.
5. Prevenir els riscos per a la salut derivats de les malalties infeccioses i parasitàries, vectorials i no vectorials, afavorides pel canvi del clima.
6. Identificar la incidència del canvi climàtic en la qualitat de l'aire i la salut i identificar sinergies entre mesures d'adaptació i mitigació del canvi climàtic en aquest camp.

G CONSELLERIA
O FONS EUROPEUS,
I UNIVERSITAT I CULTURA
B
/

Direcció General de Política Universitària i Investigació

Accions de Mitigació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Estudi d'impacte medi ambiental a llarg termini dels parcs FV a solars rústics.
2. Nous instruments de suport a la recerca i la innovació en energia i clima: desenvolupar nous instruments apropiats per a les necessitats particulars del desenvolupament tecnològic per a la transició energètica i la lluita contra el canvi climàtic.
3. Investigar sobre l'aprofitament/reciclatge dels elements que conformen les instal·lacions de generació d'energia renovable (panells FV i molins eòlics principalment) una vegada finalitzada la seva vida útil.

Accions d'Adaptació proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Impulsar l'accés a la informació, la sensibilització i la comunicació efectiva sobre els impactes i riscos derivats del canvi climàtic i les maneres d'evitar-los o limitar-los.
2. Integrar l'adaptació en les futures estratègies i plans de ciència, tecnologia i innovació.
3. Impulsar la creació d'espais d'intercanvi, col·laboració i coordinació entre el personal investigador i els diferents actors de l'adaptació.
4. Impulsar el desenvolupament de metodologies i eines per a l'estimació dels riscos del canvi climàtic i la presa de decisions informada per a l'adaptació.

Accions de Mitigació i Adaptació conjuntament proposades per al Pla de Transició Energètica i Canvi Climàtic i establertes per a aquesta Direcció General:

1. Nous instruments de suport a la recerca i la innovació en energia i clima: promoció del desenvolupament i finançament de projectes de foment

Abcde Acció Declaració Emergència

Abcde Acció Realitzada

Abcde Acció Proposada per 2021

Abcde Acció Pla TEiCC

Abcde Acció Pla TEiCC reformulada

d'activitats d'I+D+i en matèria de gestió de recursos naturals, matèries primeres i adaptació al canvi climàtic.

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I FUNCIÓ PÚBLICA
B IGUALTAT

19. Coordinació

- Incloure totes aquestes accions en el marc dels objectius de desenvolupament sostenible fixats en l'Agenda 2030.

Abcde Acció Declaració Emergència
Abcde Acció Realitzada
Abcde Acció Proposada per 2021
Abcde Acció Pla TEiCC
Abcde Acció Pla TEiCC reformulada